

Ten slotte wil ik nog even terug komen op het door BERNARD gesignaleerde en in Teysmannia (Dl. 26, 1915) beschreven geval. Dat was een geval, waarbij de bloemtros op ongeveer 1,5 meter boven den grond uit den stam van een pisang was te voorschijn gekomen. „De pisangtros — aldus BERNARD — heeft zich waarschijnlijk uit een slapende knop ontwikkeld, en heeft zich op eigenaardige wijze een weg door de bladscheede naar buiten gebaad”. Dergelijke gevallen komen, naar ik hoor, meer voor en schijnen kunstmatig teweeg gebracht te kunnen worden door in den pisangstam een gat te maken even boven de plaats, waar vermoed wordt, dat de nog jonge bloemtros zich bevindt. Op die plaats zou n.l. de stam een heel klein beetje verdikt zijn. Het gevolg van die verwonding is dan, dat de jonge bloemtros niet overal meer gelijkmatig gedrukt wordt en bij den verderen groei als het ware door het gat naar buiten geperst wordt. Wie van de lezers wil de proef eens nemen en ons later over de uitkomst zijner proefneming berichten? Ik zelf heb ook bij enkele pisangboomen de proef aangezet en wacht nu de resultaten in spanning af.

BERNARD vermoedt, dat de tros in het door hem waargenomen geval zich uit een slapende knop ontwikkeld heeft. Aan waarschijnlijkheid zou die veronderstelling gewonnen hebben, indien hij had medegedeeld, dat zijn pisang reeds op normale wijze had gebloeid of op het punt stond te bloeien. Daarvan zegt hij echter niets en daarom blijf ik voorloopig liever bij mijn idee, dat het in het geval van BERNARD de normale, eindstandige pisangtros geweest is, die (eenigszins vroegtijdig) op abnormale wijze uit den stam te voorschijn is gekomen.

Medan, October 1925.

V.D. M. M.

EEN NIEUWE METHODE OM DIEREN OP TE ZETTEN EN TE BEWAREN.

Dit artikel is door een amateur geschreven en bestemd voor diegenen, die belangstellen in het verzamelen van dieren. Ik hoop dat de hier beschreven methode, die ik de laatste jaren toepaste, ook van waarde moge zijn voor natuurliefhebbers en taxidermisten. Eenige van de hier behandelde moeilijkheden zijn wellicht een eigenaardigheid van de tropen, daarom heeft dit artikel meer in het bijzonder waarde voor natuurliefhebbers in tropische landen.

Een paar nieuwe methoden zullen beschreven en besproken

worden, nl.: een nieuwe methode om vlinders en andere gevleugelde insecten op te zetten; eenige opmerkingen over het bewaren van dieren en een nieuwe methode van drogen.

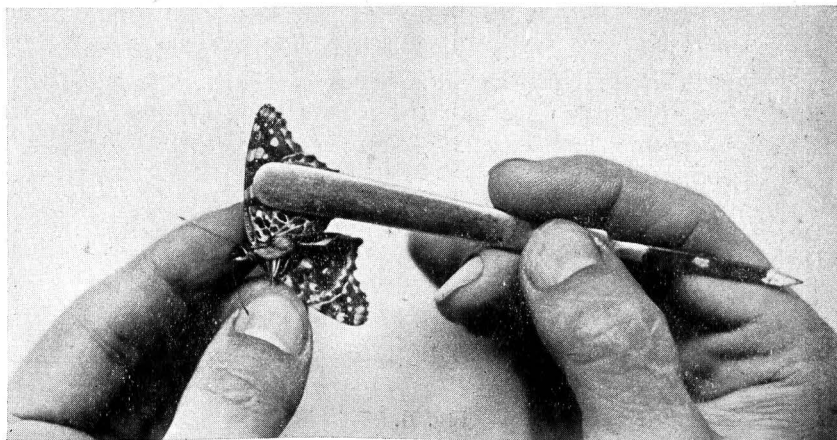

Fig. I.

Een nieuwe methode van opspannen.

Bij deze nieuwe methode vervalt het systeem van het opzetten op spanblokjes, waarvan men verschillende grootten en vormen noodig had al naar gelang de grootte der

lichamen en vleugels der insecten. Al wat men noodig heeft voor het blokjes-systeem is vrij kostbaar en omslachtig. Er zijn acht dingen in acht te nemen bij de volgende eenvoudige methode. Doodt eerst de vlinder met een goedwerkend chemisch middel, houdt daarna de vlinder voorzichtig tusschen duim en wijsvinger van de linkerhand en steekt de speld door het lichaam midden tusschen de vleugels. Daar de vleugels soms stijf naar boven of naar beneden omgeklapt zijn, kan men deze stijfheid van de vleugelspijeren gewoonlijk

gemakkelijk verhelpen, door de speld stevig vast te houden tusschen duim en middelvinger van de linkerhand en het lichaam van het insect te steunen met den wijsvinger en daarna de vleugels voorzichtig te brengen in tegenover-gestelde richting met het gladde heft van een scalpel (fig. I). Nu neemt men een kartonnen doos, onverschillig van welke afmeting, en maakt een gat in den deksel of bodem groot genoeg om den kop van de opzetspeld door te laten (fig. IIIA). De vlinder staat nu onderste boven op het karton. Terwijl men met den wijsvinger van de linkerhand het lichaam vasthoudt, wordt de rechter voorvleugel vastgestoken met een speld. De speld wordt door den vleugel gestoken achter de hoofdader en dicht bij het lichaam (fig. II, links boven). De achtervleugel

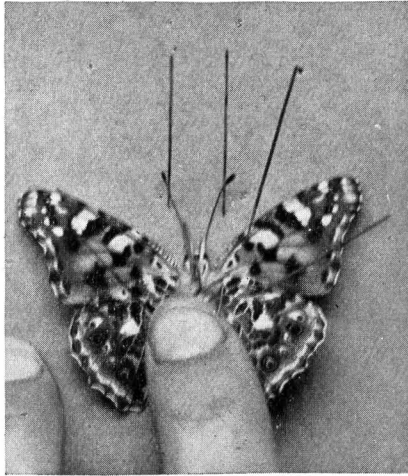
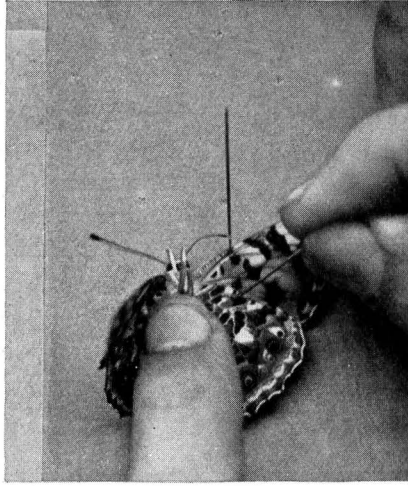
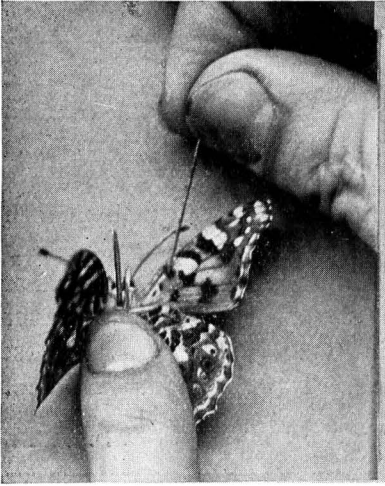

Fig. II.

van denzelfden kant wordt nu vastgespeld (fig. II, rechts boven). De voorvleugel van den linkerkant wordt op dezelfde hoogte vastgestoken als de overeenkomstige vleugel van den rechterkant (fig. II, links onder). De overgebleven vleugel wordt op dezelfde manier vastgespeld (fig. II, rechts onder). Wanneer dit gedaan is, plaatst men repen van zeer dun karton (fig. III, B en C) voorzichtig over elken vleugel en steekt deze vast, men moet daarbij oppassen dat men niet door de vleugels steekt. De spelden waarmee de vleugels vastgehouden werden kunnen er nu uitgenomen worden. Het lichaam en de sprieten worden

in den goeden stand gehouden door één of twee spelden, zooals fig. III laat zien. Hiermede is het opzetten der dieren voltooid. Bij insecten, die groote en oneffen vleugels hebben, is het niet noodig een dun karton over de vleugels te spelden, hier kan men eenvoudig de vleugels met spelden in de goede houding vaststeken en de dieren zoo verder bewerken (fig. IV).

Eenige opmerkingen over het bewaren van dieren.

De gevaren in de tropen voor opgezette dieren zijn grooter dan in elk ander klimaat tengevolge van de buitengewone hitte en vochtigheid. Daarom moet men speciale voorzorgen nemen anders bederven de exemplaren. In de eerste plaats zijn er talrijke kakkerlakken, mieren, vliegen en mijten, die de lichamen der opgezette dieren aanvallen. Wanneer men boorzuur strooit om de doozen, waarin men de exemplaren bewaart, helpt dit tegen kakkerlakken. Mieren, die buitengewoon veel houden van de lichamen van opgezette insecten, zijn de „semoet-gatal” zooals de Inlanders hier op Java ze noemen. Ze zijn zoo klein, dat men ze dikwijls niet opmerkt. Oude lappen gedrenkt in kreesoot en om de pooten van de kasten gebonden is een uitstekend middel om ze eruit te houden.

Er is een klein vliegje, nog veel kleiner dan het vruchtvliegje en ongeveer $1\frac{1}{2}$ millimeter lang; de made van deze vlieg heeft ongeveer dezelfde lengte en verteert de lichamen. Behalve deze plaag is er een kleine mijt, die men nauwelijks met het bloote oog kan zien maar met behulp van een loupe direct ontdekt. En ten slotte hebben de exemplaren nog het meest te lijden van schimmel.

De nieuwe manier van drogen overwint de drie laatstgenoemde moeilijkheden. Het gebruik van ontsmettingsmiddelen is niet afdoende. Als men de voorwerpen elke paar dagen afborstelt en in de zon zet helpt dit wel, maar het doet de kleuren verdwijnen. Door de exemplaren te verhitten blijven ze goed, terwijl de kleuren niet verdwijnen wanneer het goed gedaan wordt.

De nieuwe methode van drogen.

Om te beginnen moet men een warmelucht-sterilisator (fig. V) of een oven hebben. Nadat het voorwerp is opgezet, wordt het in den oven geplaatst en de hitte geregeld door middel van een gasbrander of een spirituslamp en gehouden op ongeveer 40-50°C.

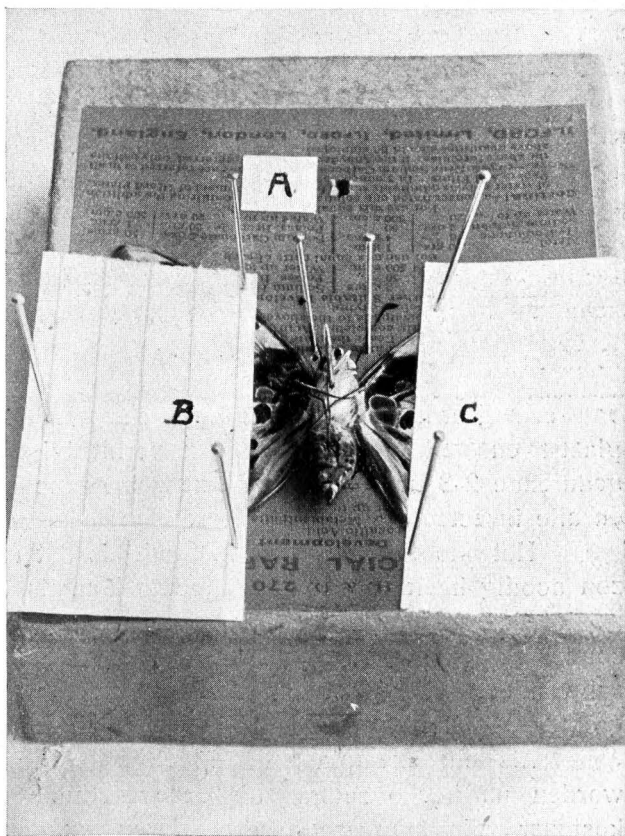

Fig. III.

Dit moet men 1—3 uur volhouden naar verkiezing. De genoemde temperatuur gedurende deze tijdruimte is voldoende voor elk exemplaar van gewone afmeting. Grootere voorwerpen

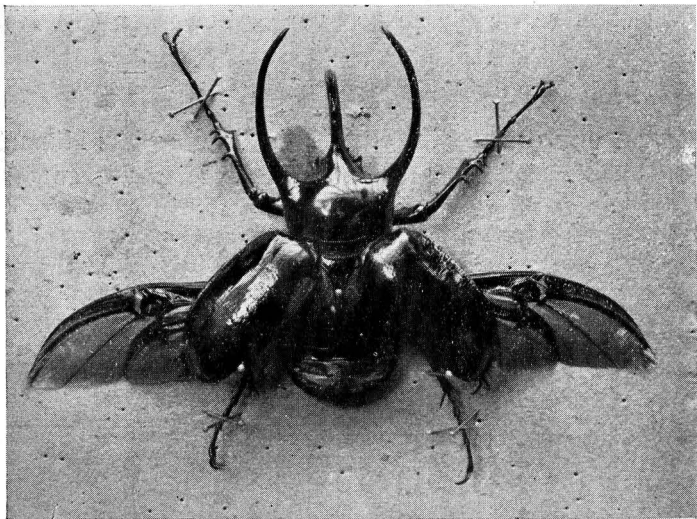

Fig. IV.

van een ijzerdraad voorzien en dichtgenaaid zijn. Daarna worden ze in den oven geplaatst en gedroogd. Ze worden verhit bij 60 graden gedurende 2-3 uur, daarna zijn ze geheel geconserveerd en alle insectenleven is vernietigd.

Het mooie van deze methode is dat men geen zon noodig heeft en dat men spoedig klaar is.

Musea die veel voorwerpen prepareren zouden zonder twijfel deze methode met groot voordeel kunnen aanwenden, wanneer men een oven heeft waarin ook grootere exemplaren kunnen geplaatst worden.

Als elk exemplaar onmiddellijk gedroogd moest worden na het opzetten zou deze methode lastig en kostbaar zijn. Opgezette exemplaren kunnen echter gerust 2 weken bewaard worden alvorens ze te drogen, zoodoende heeft men tijd om te wachten totdat een aantal bijeen is.

Opmerkingen.

Een oven, zooals men in de keuken, gebruikt is even goed als een heetelucht sterilisator, als men ervoor zorgt dat de temperatuur op 40-50 graden gehouden wordt.

Voorwerpen die geprepareerd zijn volgens deze methode zijn veel brozer en moeten met grooter zorg behandeld worden.

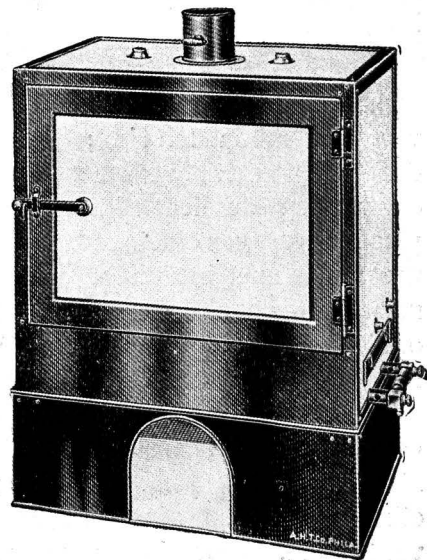

Fig. V. Hotair-sterilisator.

worden zoolang verhit totdat ze droog zijn. Men moet echter voorzichtig zijn en ze niet te lang drogen en niet bij een te hoge temperatuur, daar ze anders bruin worden of te bros. Gaat men volgens bovengenoemde methode te werk dan verdwijnen de kleuren niet. Fig. VI is een foto van een vlinder, een mot, een wezel en een hagedis drie jaar geleden geprepareerd en welke nog steeds in goede conditie zijn.

Deze methode is zeer bruikbaar voor kleine dieren en vogels. Ze worden behandeld met arsenicum-zeep, nadat ze gevild en opgevuld met watten,

Ik geloof dat deze methode de meeste moeilijkheden weg zal nemen, welke verzamelaars, natuurliefhebbers en preparateurs ondervinden bij het conserveeren en het houden van collecties.

Ik heb opgemerkt dat, wanneer de voorwerpen beginnen te beschimmelen, zooals somtijds wel gebeurt, een tweede maal drogen dit onmiddellijk tegengaat.

Het is noodzakelijk, dat de doozen absoluut droog zijn waarin men de voorwerpen wil plaatsen. Wanneer de doozen gemaakt zijn van belegen hout en goed gedroogd in de zon en men legt een laag gedroogde turf op den bodem van de laden

dan is er weinig gevaar, dat de exemplaren zullen beschimmelen, als ze behandeld zijn volgens genoemde droogmethode.

Het is aan te raden om een poeder te strooien over de turf voordat men deze bedekt met wit papier. Gelijke deelen jodoform, arsenas natrium en boorzuur met elkaar vermengd is het beste poeder voor dit doel.

Door deze manier van drogen kan men zijn collectie geheel vrij houden van mijt en schimmel.

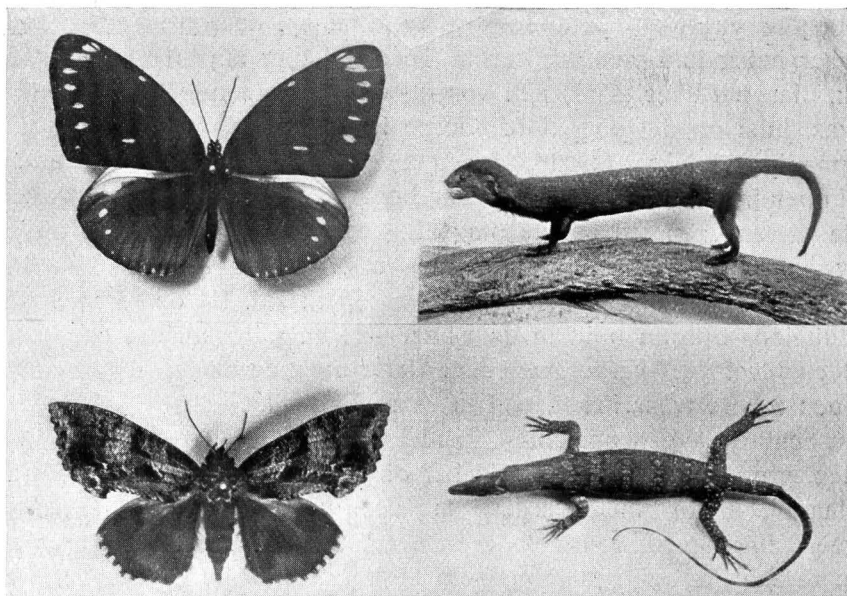

Fig. VI.

L. H. BITTNER.

EEN ONTMOETING MET ADJAKS.

Ongeveer midden November van dit jaar had ik een ontmoeting met wilde honden, zooals men die juist niet dagelijks heeft en het geval lijkt mij interessant genoeg, om er den lezers van de Tropische Natuur mee in kennis te stellen.

Ik bevond mij 's morgens circa half negen op een met jong djatibosch begroeid topje ten zuiden van de districtshoofdplaats Poeloeng (afdeeling Ponorogo, res. Madioen), alwaar zich een oud graf bevindt en waar ik besloot een oogenblik te rusten. Daartoe zette ik mij op een grooten steen en terwijl ik mijn oogen langs de helling beneden mij liet waren, meende ik, circa 50 M. beneden mij tusschen een hoop groote zwerfsteen, een roodbruin dier te zien bewegen. Meenende dat het een kidang was, besloot ik te